

رابطه عملکرد شغلی کارکنان نسل شبکه با عملکرد آموزشی و پژوهشی معلمان آموزش و پرورش شهرستان جویبار

مریم محسنی وازیمالی

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه میان عملکرد شغلی کارکنان نسل شبکه با عملکرد آموزشی و پژوهشی معلمان آموزش و پرورش شهرستان جویبار، انجام شد. این پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی؛ از نظر ماهیت، توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه معلمان آموزش و پرورش شهرستان جویبار در استان مازندران در سال ۱۳۹۹ بود که تعداد ۱۷۵ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار اندازه‌گیری، پرسشنامه‌های محقق ساخته بود که روایی با نظر متخصصان تایید و با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ، پایایی هر یک از پرسشنامه‌های عملکرد شغلی کارکنان نسل شبکه و عملکرد آموزشی و پژوهشی به ترتیب برابر ۰/۹۲ و ۰/۹۳ محاسبه شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون از طریق نرم افزار SPSS 23 و در سطح اطمینان ۹۵ درصد ($\alpha=0/05$) بود. یافته‌ها نشان داد رابطه مثبت معنی‌دار بین عملکرد شغلی کارکنان نسل شبکه با عملکرد آموزشی و پژوهشی معلمان (انتشار مقالات، ارائه مقالات در سمینارها، مشارکت در انجام طرح‌های پژوهشی، ترجمه یا تألیف کتاب، شرکت در سمینارها یا کنگره‌ها و تدریس در کارگاه‌های آموزشی) وجود دارد...

واژگان کلیدی: کارکنان نسل شبکه، عملکرد شغلی، عملکرد آموزشی و پژوهشی، معلم.

مقدمه

فناوری اطلاعات پارادایمی است که در تغییر و تحول در آموزش و پرورش نقش اساسی و پایداری داشته و دارد. این پارادایم برای تعیین روش های انجام امور آموزشی به شیوه ای تکرار شونده و پیشرونده به کار می رود (صرافی زاده، ۱۳۹۰). امروزه تقریباً در تمامی حوزه های علوم و از جمله علوم انسانی از امکانات و قابلیت های اینترنت برای انجام فعالیت های علمی، آموزش و پژوهش استفاده می شود. بسیاری از کشورها و سازمان ها، محیط اینترنت را سریع ترین و کم هزینه ترین راه برای تبادل اطلاعات تشخیص داده اند. آمارهایی که توسط سازمان ها و مؤسسات مختلف ارائه می شود، نیز حکایت از رشد و استفاده روز افزون از خدمات اینترنت در سراسر جهان از جمله ایران دارد (ساکي، ۱۳۸۹). از طرفی، امروزه همه سازمان ها با نسلی سرکار دارند که به آن ها نسل شبکه گفته می شود. نسلی که زندگی آن ها با فناوری گره خورده است و فناوری نقش پررنگ در همه ابعاد زندگی شان دارد. تا جایی که شاید بتوان گفت که شدت وابستگی آن ها به فناوری به اندازه ای است که بیش از آن که فناوری در خدمت آن ها باشد، آن ها در خدمت فناوری بوده و فناوری توانسته است همه جنبه های زندگی آن ها از جمله نگاه و باور آن ها به مسائل مختلف را تحت تأثیر قرار داده و رفتار آن ها را هدایت نماید (بالدا و مورا، ۲۰۱۱). با این وصف، قرن بیست و یکم در واقع دنیای استیلاي فناوری های نوین اطلاعات و ارتباطات و دنیای شتابندگی تاریخ به لحاظ تغییرات و تکثرات شتاب آمیز علمی، پژوهشی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی است. از این رو، سیستم های آموزشی در یک جامعه و به تبع آن آموزش و پرورش قادر نخواهد بود، همچون جزیره ای خود را از دیگر نهادهای اجتماعی، ملی و فعل و انفعالات گسترده بین المللی در دهکده جهانی بداند. بسیاری از مشکلاتی که امروزه توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در کشور با آن مواجه است از قبیل کمبود بسترهای فرهنگی، کمبود نیروی انسانی ماهر، آشنا نبودن با زبان های خارجی، پایین بودن انگیزه و روحیه جست و جو و کاوشگری، فقدان گرایش به کار و تلاش و عمل و در یک کلمه، کاهش توانمندی های مهارت های زندگی، ناشی از ناتوانی نظام آموزش و پرورش سنتی در پاسخگویی به نیازهای جامعه در حال تغییر و تحول است (افشار زنجانی، ۱۳۷۸). از سوی دیگر، استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدارس، نوآوری در روش های تدریس را در پی داشته و موجب توسعه یادگیری مشارکتی دانش آموزان، تقویت روحیه جست و جوگری و پژوهش، کاربردی نمودن آموزش، فراهم نمودن زمینه آموزش و یادگیری مادام العمر می شود (عبادی، ۱۳۸۴). بنابراین، از آن جا که معلمان، کارسازترین عناصر نظام آموزشی هستند که با حضور در کلاس درس، دشوارترین وظیفه را برای هدایت یادگیری بر عهده دارند و با توجه به نقش و اهمیتی که کار معلمان روی دانش آموزان و در مجموع بر جامعه دارد باید آن ها را آن گونه آماده کرد که در مسیر تدریس، کمترین خطا را داشته باشند. در اصل، خطایی نتواند در مسیر یادگیری دانش آموزان امکان بروز بیابد، درست همان گونه که به طور نمونه، کوشش هایی فراوان صورت می گیرند تا خطای احتمالی خلبان را در مسیر پرواز به صفر برسانند، باید برای معلم نیز این حساسیت به صورتی برجسته تر مطرح و ساز و کارهای تأمین آن هم پیش بینی شوند که پژوهش می تواند به انجام این هدف، میزانی قابل توجه کمک کند (ساکي، ۱۳۹۲). معلمان با بهره مندی از سواد پژوهشی، قادر هستند تا تصمیم هایی مناسب تر در عرصه کلاس درس اتخاذ کنند و به این ترتیب با تسلط بر امور، مدیریتی بهتر بر فرایند یاددهی-یادگیری، داشته باشند (لوئیز، ۲۰۱۱). هم چنین، باید اذعان نمود که جایگاه پژوهش در آموزش و پرورش، بسیار فراتر از حضور صرف در تصمیم گیری های سطوح کلان اجرایی و اداری است. پژوهش در پیوند عمیق با آموزش و پرورش است و نمی توان تنها برای آن، حضوری ساختاری و موردی را در نظر داشت. پژوهش به عنوان مهم ترین روش آموزش، در عرصه تدریس و برای پویایی و تعمیق فرآیند یاددهی-یادگیری، حضوری برجسته دارد. از این رو، آموزش و

پرورش، پژوهشی ویژه خود را می طلبد که محور اساسی آن باید تغییر و تحول در کلاس درس و جریان یاددهی-یادگیری باشد. در این میان، معلمان، نقش اساسی را در این نوع از پژوهش ایفا می کنند، چرا که آنان نقش موثری در تربیت دانش آموزان دارند. بنابراین، آن ها باید بیش از پیش برای ایفای نقش های دشوار خود، آماده شوند. از این رو، یکی از مسیرهای اصلی برای آماده سازی معلمان، آگاهی از نقش، وظایف و رسالت های دشوار آن ها در حوزه های مختلف و در نتیجه تعیین دانش، مهارت ها و توانمندی های مورد نیاز برای ایفای مؤثر وظایف آنان است که به نظر می رسد با انجام پژوهش و جستجو در اینترنت و مطالعه پژوهش های سایر پژوهشگران محقق شود (ساک، ۱۳۹۲). باید توجه داشت که همه کارکنان یک سازمان می توانند با فناوری های مختلف از جمله لپ تاپ، تبلت، تلفن های هوشمند و کامپیوتر جهت استفاده از اینترنت برای مقاصد شخصی، مرتکب تخلف سایبری در سازمان خود شوند. اما استفاده شخصی از فناوری های سازمان به عنوان یک تخلف سایبری تنها به استفاده از اینترنت محدود نمی شود، هر نوع فناوری که در سازمان برای مقاصد شخصی به کار گرفته شود از جمله پرینتر، اسکنر، تلفن، کامپیوتر، لپ تاپ و مواردی از این قبیل می تواند از مصادیق تخلفات حوزه سایبری در زمینه استفاده شخصی از فناوری های سازمان محسوب می شود. از سوی دیگر، کارکنان نسل شبکه انتظار دارند که در محیط کار نیز از فناوری استفاده نموده و با این شرایط کاری بیشتر سازگار هستند و صحبت های آن ها بیشتر بر محور زبان کامپیوتر، بازی های ویدئویی، مدیریت و اشتراک گذاری اطلاعات، شبکه و اینترنت می باشد (بالدا و مورا، ۲۰۱۱). به این ترتیب برای پویایی هرچه بیشتر آموزش و پرورش، پژوهش باید در سطوح و ابعاد مختلف آن جاری شود. آموزش و پرورش پژوهش محور، آموزش و پرورش فکور است که می داند کجا می رود، چرا می رود و چگونه باید برود. در آموزش و پرورش پژوهش محور، همه سطوح شغلی از فواید پژوهش بهره می برند و زمینه لازم برای شکل-دهی به آموزش و پرورش به عنوان یک سازمان یادگیرنده، با تکیه بر پژوهش حاصل می شود. اولین پیش نیاز برای نیل به این مهم، درک پژوهش و شرایط آن برای کارگزاران در سطوح مختلف است. آشنایی با پژوهش و فواید و ظرفیت های آن است که می تواند موتور محرکه استفاده از آن در آموزش و پرورش باشد. در این میان، معلمان بیش از دیگران به استفاده از پژوهش در کار خود نیاز دارند (وانگ و وانگ، ۲۰۰۰). با توجه به این که فناوری های الکترونیک به عنوان پدیده عصر حاضر توانسته است خدمات ارزنده ای را به انسان ارائه نماید و همه ابعاد زندگی وی را تحت تأثیر قرار دهد و کاربرد این فناوری ها در همه سازمان ها توانسته است به تسریع فعالیت ها و رشد بهره وری کارکنان منجر شود. با این حال، در سال های اخیر استفاده از فناوری های الکترونیکی سازمان برای مقاصد غیرکاری و یا برون شغلی توسط کارکنان به یک نگرانی جدی تبدیل شده است. زیرا کارکنان اغلب، زمان زیادی را صرف استفاده شخصی از فناوری های سازمان می کنند (سون و پارک، ۲۰۱۶). با این حال، رشد اخلاق همراه با آموزش می تواند راه گشا باشد و نیاز به قوانین و نظارت بر رفتار و عملکرد همه کارکنان را تا حدود زیادی کاهش دهد و نه تنها باعث کاهش عواقب منفی تخلفات حوزه سایبری با تأکید بر استفاده شخصی از فناوری های سازمان شود بلکه می تواند مانع از ایجاد مشکلات ناشی از قانون گذاری و نظارت گردد (ویلسون و همکاران، ۲۰۱۳). الزهرانی (۲۰۱۵) در پژوهشی نشان داد که نگرش های افراد نسبت به فناوری و ارزشی که برای آن قائل اند، پیش بینی کننده رشد مهارت های شهروندی سایبری است. در پژوهش شیری و همکاران (۱۳۹۵) نشان داده شد که بین رفتار کاری نوآورانه و عملکرد کاری کارکنان، رابطه مثبتی وجود دارد. دیدگاه ها و ادراکات فرد در مورد تناسب با شغل و تناسب با سازمان به واسطه نقش میانجی اعتماد نوآوری بر رفتار نوآورانه کارکنان تأثیر مثبت و معناداری دارد. ساکی (۱۳۹۲) در پژوهشی نشان داد که نیاز معلمان به آموزش روش های پژوهشی معلم محور در همه دوره ها به عنوان اولویت اول، مطرح شده است. با وجود اعلام نیاز بالاتر از متوسط همه معلمان به دریافت آموزش سطوح مختلف سواد پژوهشی، بین نیاز معلمان در دوره های مختلف تفاوت وجود دارد و معلمان دوره ابتدایی و راهنمایی، میزان

نیاز خود را در مقایسه با معلمان دوره دبیرستان به دریافت آموزش های مرتبط با سواد پژوهشی، بیشتر اعلام کرده اند. شایان و همکاران (۱۳۹۶) نیز در پژوهشی نشان دادند که میان استفاده از رسانه های اجتماعی و هر یک از مؤلفه های عملکرد شغلی، سرمایه اجتماعی، رضایت شغلی و تعهد سازمانی روابط معناداری وجود دارد. بنابراین، عصر حاضر، عصر تحولات و تغییرات شگرف در فناوری ها است. عصری که ساختار فکری آن آکنده از عمق بخشیدن به اطلاعات است (احمدی بالادهی و میرزائی عربی، ۱۳۹۳). در این شرایط، یکی از الزاماتی که باید افراد سازمان رعایت نموده و مدنظر قرار دهند، کاربرد و استفاده اثربخش و بهینه از فناوری های اطلاعاتی و ارتباطی است. این کاربرد اثربخش نه تنها در حوزه کاری، بلکه در جستجو و تسهیم اطلاعات، ارتباطات، دسترسی ها، حقوق و مانند این ها نیز باید رعایت گردد (ایسمن و گونگورن^۱، ۲۰۱۴). توسعه پژوهش و پژوهشگری به عنوان روش آموزش و پرورش، نقشی درخور، در کارکردهای اساسی درون کلاس های درس ایفا می کند. چرا که دانش آموزان با تکیه بر فرآیند پژوهش فرصت لازم را برای نیل به یادگیری با معنی تر و مادام العمر به دست می آورند، از سوی دیگر، معلمان نیز به عنوان کارگزاران اصلی نظام آموزشی، با پژوهش، ارتباطی نزدیک دارند. در اصل، بخشی عمده از ترکیب حرفه معلمی را تعامل های علمی-پژوهشی و فکورانه معلم تشکیل می دهد. معلمان برای حضور مؤثر در عرصه تدریس باید در چندین بعد با پژوهش مرتبط شوند، در بعد اول، معلم به عنوان مدرس پژوهش به دانش آموزان، نقش ایفای کند، در این نقش، معلم با سازماندهی مؤثر فرآیند یاددهی-یادگیری، تدریس خود را در جهت تحقق دانش آموز فکور و پژوهنده هدایت می کند. در این نقش، معلم خود باید پیش تر پژوهش کرده، ماهیت و همچنین فضای مناسب برای رشد آن را به درستی درک کند. در بعد دوم، معلم به عنوان یک عنصر حرفه ای و فکور، باید یک پژوهشگر باشد تا بتواند در مسیر فرآیند یاددهی-یادگیری، نقش خود را به درستی ایفا کند. معلم به واسطه ویژگی های شغل خود نمی تواند منبع دانایی و اطلاعات خود را تنها به کوشش های دیگران و پژوهشگران خارج از کلاس درس محدود سازد. او به عنوان فردی حرفه ای باید بتواند روش های خاصی از پژوهش های ناظر بر عمل، مانند اقدام پژوهی و درس پژوهی را برای حل مشکلات تدریس بکار گیرد و از نتایج آن ها در بهبود تدریس بهره گیرد. در سومین بعد از ارتباط خود با پژوهش، به عنوان مصرف کننده دستاوردهای پژوهشی دیگران، به آن ها مراجعه می کند. معلم به عنوان یک کارگزار فکور، دانش خود را در پیوند با دانش دیگران غنی می سازد (ساکی، ۱۳۹۲). بنابراین، با توجه به این که فناوری اطلاعات و ارتباطات و به ویژه اینترنت تغییرات فراوانی را در نحوه زندگی بشر به وجود آورده است که آموزش و پژوهش نیز بر اثر آن تغییرات چشم گیری را به خود دیده است تا جایی که امروزه با فشار دادن یک کلید انبوهی از اطلاعات به آسانی در دسترس است. آشنایی با مجلات و نحوه نگارش و ارسال مقالات به مجلات مختلف آسان شده است، نگارش و تالیف کتاب عملی تر شده و شیوه های آموزش و تدریس چه در کلاس درس دانش آموزی یا دانشجویی، چه در گارگاه ها، سمینارها و همایش ها دگرگون شده است و به جرأت می توان اظهار داشت که امروزه سرانجام اکثر راه ها و کارها به اینترنت منتهی می شود. این پژوهش در پی یافتن پاسخ این سوال است که آیا عملکرد شغلی کارکنان نسل شبکه با عملکرد آموزشی و پژوهشی معلمان آموزش و پرورش شهرستان جویبار رابطه دارد؟

روش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف، کاربردی؛ از لحاظ ماهیت، توصیفی و به لحاظ روش تحقیق، از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل کلیه معلمان آموزش و پرورش شهرستان جویبار در سال ۱۳۹۹ می‌باشد که به روش نمونه‌گیری غیر تصادفی در دسترس، تعداد ۱۷۵ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. دلیل استفاده از روش نمونه‌گیری غیر تصادفی در دسترس برای انتخاب اعضاء نمونه، وجود میل، رغبت و انگیزه در پاسخگویان برای شرکت داوطلبانه و ارائه پاسخ صادقانه به سوالات، در جهت دستیابی به نتایج درست و قابل اعتماد است که با استفاده از روش‌های نمونه‌گیری احتمالی ممکن است افراد منتخب از پاسخگویی به سوالات امتناع ورزیده و یا نظرات واقعی خود را ابراز ننمایند. جهت گردآوری اطلاعات مورد نیاز در خصوص متغیرهای مورد بررسی در این پژوهش، از پرسشنامه بسته پاسخ استفاده شد.

پرسشنامه عملکرد شغلی کارکنان نسل شبکه: این پرسشنامه محقق ساخته نظر و نگرش پاسخگویان را در قالب ۲۰ گویه اندازه‌گیری می‌کند. نمره‌گذاری این مقیاس بر اساس مقیاس اندازه‌گیری فاصله‌ای و طیف نگرش سنج لیکرت است، به طوری که در پاسخ به هر سوال، هر گزینه امتیازی از ۱ تا ۵ دارد. آزمودنی برای انتخاب گزینه کاملاً موافقم، ۵ امتیاز؛ موافقم، ۴ امتیاز؛ نظری ندارم، ۳ امتیاز؛ مخالفم، ۲ امتیاز و کاملاً مخالفم، ۱ امتیاز، کسب می‌نماید. بر این اساس، در این پرسشنامه نمره هر پاسخگو بین ۲۰ تا ۱۰۰ قرار می‌گیرد و چنانچه مجموع نمرات بر تعداد سوالات تقسیم گردد، نمره هر پاسخگو بین ۱ تا ۵ قرار می‌گیرد که در این صورت میانگین نظری یا نقطه برش برابر ۳ است. به منظور تعیین روایی صوری و محتوایی، پرسشنامه در اختیار چند تن از متخصصان حوزه‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات، علوم تربیتی و روان‌شناسی تربیتی قرار گرفت. پس از دریافت دیدگاه‌ها و انجام اصلاحات لازم، روایی صوری و محتوایی پرسشنامه با نظر متخصصان و صاحب‌نظران تایید شد. هم‌چنین، تعداد ۳۰ پرسشنامه در اختیار جمعی از معلمان مقطع متوسطه دوم آموزش و پرورش شهرستان جویبار قرار گرفت که با استفاده از روش همسانی درونی و محاسبه ضریب آلفای کرونباخ، پایایی پرسشنامه برابر ۰/۹۲ به دست آمد که نشان داد پرسشنامه از قابلیت اعتماد یا پایایی بالا و مطلوبی برخوردار است، چرا که مقدار ضریب آلفای کرونباخ از مقدار ۰/۷۰ بیشتر است.

پرسشنامه عملکرد آموزشی و پژوهشی: این پرسشنامه محقق ساخته نظر و نگرش پاسخگویان را در قالب ۲۴ گویه و ۶ خرده مقیاس انتشار مقالات (گویه‌های ۱-۴)، ارائه مقالات در سمینارها (گویه‌های ۵-۸)، مشارکت در انجام طرح‌های پژوهشی (گویه‌های ۹-۱۲)، ترجمه یا تألیف کتاب (گویه‌های ۱۳-۱۶)، شرکت در سمینارها یا کنفرانس‌ها (گویه‌های ۱۷-۲۰) و تدریس در کارگاه‌های آموزشی (گویه‌های ۲۱-۲۴) سنجش می‌کند. در این مقیاس اندازه‌گیری، هر گویه دارای مقیاس نگرش سنج ۵ درجه‌ای لیکرت است به طوری که برای انتخاب گزینه کاملاً مخالفم، ۱ امتیاز؛ مخالفم، ۲ امتیاز؛ نظری ندارم، ۳ امتیاز؛ موافقم، ۴ امتیاز و کاملاً موافقم ۵ امتیاز کسب می‌شود. بر این اساس، در این پرسشنامه نمره هر فرد بین ۲۴ تا ۱۲۰ قرار می‌گیرد. چنانچه در هر یک از ابعاد (خرده مقیاس‌ها) و کل سوالات پرسشنامه (عملکرد آموزشی و پژوهشی) مجموع نمرات بر تعداد سوالات تقسیم گردد، نمره هر پاسخگو بین ۱ تا ۵ قرار می‌گیرد که در این صورت میانگین نظری یا نقطه برش برابر ۳ است. به منظور تعیین روایی صوری و محتوایی، پرسشنامه در اختیار چند تن از متخصصان حوزه‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات، علوم تربیتی و روان‌شناسی تربیتی قرار گرفت. پس از دریافت دیدگاه‌ها و انجام اصلاحات لازم، روایی صوری و محتوایی پرسشنامه با نظر متخصصان و صاحب‌نظران تایید شد. هم‌چنین، تعداد ۳۰ پرسشنامه در اختیار جمعی از معلمان مقطع متوسطه دوم آموزش و پرورش شهرستان جویبار قرار گرفت که با استفاده از روش همسانی درونی و محاسبه ضریب آلفای کرونباخ، پایایی پرسشنامه برابر ۰/۹۳ به دست آمد که نشان داد پرسشنامه از قابلیت اعتماد یا پایایی بالا و مطلوبی برخوردار است، چرا که مقدار ضریب آلفای کرونباخ از مقدار ۰/۷۰ بیشتر است.

در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی از طریق برنامه نرم افزاری SPSS23 و سطح اطمینان ۹۵ درصد ($\alpha=0/05$) استفاده شد. جهت توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی و متغیرها از شاخص‌های آمار توصیفی چون فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار استفاده و جهت تعمیم اطلاعات حاصل از نمونه به جامعه آماری و آزمون فرضیه‌ها از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نخست، آزمون معتبر کولموگروف-اسمیرنوف، جهت تشخیص نرمال بودن متغیرهای پژوهش اجرا و مشخص گردید متغیرها از یک توزیع نرمال تبعیت می‌کنند.

یافته‌ها

جدول ۱، توزیع فراوانی متغیرهای جمعیت‌شناختی نمونه آماری را نشان می‌دهد.

جدول ۱: توزیع فراوانی و درصد فراوانی متغیرهای جمعیت شناختی

متغیرها	شاخص‌ها	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	مرد	۶۰	۳۴
	زن	۱۱۵	۶۶
سن	۳۰ سال و کمتر	۳۸	۲۲
	۳۱ - ۴۰	۴۸	۲۷
	۴۱ - ۵۰	۵۷	۳۳
	۵۱ سال و بیشتر	۳۲	۱۸
تحصیلات	لیسانس	۱۰۱	۵۸
	فوق لیسانس	۷۲	۴۱
	دکتری	۲	۱
سابقه کار	کمتر از ۵ سال	۱۷	۱۰
	۶ - ۱۰	۱۵	۹
	۱۱ - ۱۵	۳۹	۲۲
	۱۶ - ۲۰	۴۸	۲۷
	۲۱ سال و بیشتر	۵۶	۳۳

جدول ۱، نشان داد ۳۴ درصد مرد و ۶۶ درصد زن می‌باشند. ۲۲ درصد ۳۰ سال و کمتر، ۲۷ درصد ۳۱ الی ۴۰ سال، ۳۳ درصد ۴۱ الی ۵۰ سال و ۱۸ درصد دیگر ۵۱ سال و بیشتر سن دارند. ۵۸ درصد لیسانس، ۴۱ درصد فوق لیسانس و ۱ درصد دکتوری دارند. ۱۰ درصد ۱ الی ۵ سال، ۹ درصد ۶ الی ۱۰ سال، ۲۲ درصد ۱۱ الی ۱۵ سال، ۲۷ درصد ۱۶ الی ۲۰ سال و ۳۳ درصد ۲۱ سال و بیشتر سابقه کار دارند. بنابراین، اکثریت زن (۶۶ درصد)، ۴۱ الی ۵۰ سال (۳۳ درصد)، لیسانس (۵۸ درصد) و ۲۱ سال و بیشتر (۳۳ درصد) سابقه کار دارند.

جدول ۲، شاخص‌های میانگین و انحراف استاندارد مربوط به متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۲: شاخص‌های مرکزی و پراکندگی متغیرها

متغیرها	میانگین نظری	میانگین نمونه	انحراف استاندارد
عملکرد شغلی کارکنان نسل شبکه	۳	۴/۲۷	۰/۹۱
عملکرد آموزشی و پژوهشی	۳	۴/۱۲	۰/۹۷

جدول ۲، نشان داد میانگین متغیرهای عملکرد شغلی کارکنان نسل شبکه و عملکرد آموزشی و پژوهشی به ترتیب برابر ۴/۲۷ و ۴/۱۲ است که بیشتر از متوسط (میانگین نظری یا نقطه برش: ۳) می‌باشد.

جدول ۳، همبستگی میان عملکرد شغلی کارکنان نسل شبکه با عملکرد آموزشی و پژوهشی معلمان را نشان می‌دهد.

جدول ۳: بررسی رابطه عملکرد شغلی کارکنان نسل شبکه با عملکرد آموزشی و پژوهشی معلمان

شاخص‌های آماری			متغیرها	
سطح معناداری	r	تعداد	ملاک	پیش‌بین
۰/۰۰۰	۰/۸۶	۱۷۵	انتشار مقالات	عملکرد شغلی کارکنان نسل شبکه
۰/۰۰۰	۰/۷۸	۱۷۵	ارائه مقالات در سمینارها	
۰/۰۰۰	۰/۸۳	۱۷۵	مشارکت در انجام طرح‌های پژوهشی	
۰/۰۰۰	۰/۷۱	۱۷۵	ترجمه یا تألیف کتاب	
۰/۰۰۰	۰/۸۷	۱۷۵	شرکت در سمینارها یا کنگره‌ها	
۰/۰۰۰	۰/۸۵	۱۷۵	تدریس در کارگاه‌های آموزشی	
۰/۰۰۰	۰/۸۴	۱۷۵	عملکرد علمی و پژوهشی	

جدول ۳ نشان داد در سطح اطمینان ۹۵ درصد ($\alpha=0/05$)، داده‌ها فرضیه صفر (H_0) را رد و فرضیه پژوهش (H_1) مبنی بر وجود رابطه معنی‌دار را تایید می‌نمایند، یعنی، می‌توان ادعا نمود بین عملکرد شغلی کارکنان نسل شبکه با عملکرد آموزشی و پژوهشی معلمان (انتشار مقالات، ارائه مقالات در سمینارها، مشارکت در انجام طرح‌های پژوهشی، ترجمه یا تألیف کتاب، شرکت در سمینارها یا کنگره‌ها و تدریس در کارگاه‌های آموزشی) رابطه مثبت معنی‌دار وجود دارد، چرا که مقدار سطح معناداری (Sig.) از مقدار $\alpha = 0/05$ ، کوچک‌تر است.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های حاصل از این پژوهش حاکی از آن است که رابطه مثبت معنی‌دار بین عملکرد شغلی کارکنان نسل شبکه با عملکرد آموزشی و پژوهشی معلمان (انتشار مقالات، ارائه مقالات در سمینارها، مشارکت در انجام طرح‌های پژوهشی، ترجمه یا تألیف کتاب، شرکت در سمینارها یا کنگره‌ها و تدریس در کارگاه‌های آموزشی) وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های شایان و همکاران (۱۳۹۶)، شیرینی و همکاران (۱۳۹۵)، احمدی بالادهی و میرزائی عربی (۱۳۹۳) و ساکی (۱۳۹۲) همسو می‌باشد. در خصوص عملکرد شغلی معلمان نسل شبکه، اگر چه آموزش مجازی و یادگیری الکترونیکی در ایران به دلیل فراهم نبودن زیرساخت‌های لازم، در طراحی و اجرا با چالش‌هایی رو به رو بوده است، با گذشت زمان و با تلاش‌های مضاعف معلمان، همراهی و مشارکت والدین، تدارک ویژه برنامه‌های آموزشی تلویزیونی علی‌الخصوص شبکه آموزش، برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های الکترونیکی مناسب جهت توانمندسازی معلمان در زمینه تولید محتوا و آموزش به شیوه مجازی، توسعه و بروز رسانی‌های به‌هنگام پلتفرم شبکه شاد، نظارت و راهنمایی‌های صحیح و به‌موقع راهبران آموزشی-تربیتی و سرگروه‌های درسی بر کلاس‌های مجازی و غیره به نوعی مشکلات و چالش‌ها را کمتر کرده است و رفته رفته پیشرفت‌ها و موفقیت‌ها هم در بحث ارائه آموزش و پژوهش از سوی معلمان و مباحث مربوط به یادگیری دانش‌آموزان محسوس‌تر و پرنرنگ‌تر شده که در نهایت باعث افزایش کیفیت آموزشی گردیده است. البته برای استفاده بهینه از امکانات آموزش مجازی، باید فرهنگ به‌کارگیری این شیوه ترویج شود و زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری بیش از پیش فراهم گردد. شایان ذکر است نیروی انسانی توانمند و تولید محتوای الکترونیکی ارزشمند و استاندارد از عوامل حیاتی است که باید مورد اهتمام جدی همه دست‌اندرکاران و مسئولان باشد. در این

میان، بحران کرونا فرصتی برای شناسایی ضعف‌ها، کمبودها و نقص‌های زیرساختی و نمایان ساختن عدم توازن در توزیع زیرساخت‌های موردنیاز در بخش اینترنت و شبکه‌های تلویزیونی، به خصوص در مناطق دور از دسترس و محروم و شناسایی این کمبودها و تلاش در جهت برطرف کردن آنها فراهم کرده است که عملکرد شغلی معلمان نسل شبکه را به سمت تعالی سوق داده است تا بهره‌وری آموزش و پرورش تضمین گردد. از این رو معلمان نسل شبکه باید به عنوان کارگزارانی فکور، خود در مسیر پژوهشگری و تولید دانش بومی مورد نیاز در کلاس درس حرکت کنند. در واقع، نیاز معلم به دانش جدید و مدیریت پدیده‌های روزانه در کلاس، باید از نزدیک‌ترین موقعیت به پدیده، یعنی توسط خود معلم تولید و به کار گرفته شود. با توجه به یافته‌های حاصل شده، فراهم نمودن زیرساخت‌های آموزش مجازی، فرهنگ‌سازی صحیح استفاده از تکنولوژی، دسترسی همه‌جانبه دانش‌آموزان به ابزارهای لازم جهت حضور در کلاس‌های مجازی، توانمندسازی معلمان در برگزاری کلاس‌های مجازی و تولید محتوای الکترونیکی از ضروریات توسعه حرفه‌ای معلمان و آموزش و پرورش است. پیشنهاد می‌شود با همکاری و هماهنگی کلیه ذی‌نفعان آموزشی اعم از والدین، دانش‌آموزان، معلمان، مدیران و معاونان (مدارس و ادارات) نیازهای و الزامات آموزش مجازی برآورده و زمینه‌های مورد نیاز توسعه آموزش مجازی فراهم گردد تا معلمان نسل شبکه باعث رشد، ارتقای قابلیت‌ها و تربیت هر چه بهتر دانش‌آموزان گردند. در خاتمه پیشنهاد می‌شود در تحقیقات آتی با دیدگاهی تطبیقی به بررسی آموزش مجازی در ایران از منظر معلمان نسل شبکه با معلمان کشورهای توسعه‌یافته و پیشرو در حوزه تعلیم و تربیت، پرداخته شود و مدل‌سازی توسعه آموزش مجازی با تأکید بر فرصت‌ها و چالش‌ها ارائه گردد.

منابع

- احمدی بالادهی، سید مهدی و میرزائی عربی، محمدعلی. (۱۳۹۳). استقرار مدیریت دانش و رابطه آن با خلاقیت کارکنان ناجا (مورد مطالعه: فرماندهی انتظامی استان مازندران). *فصلنامه منابع انسانی ناجا*، ۹(۳۷)، ۲۹-۴۷.
- افشار زنجانی، ابراهیم. (۱۳۷۸). *تاثیر اینترنت بر فرآیند پژوهش (اینترنت جنبه‌های نظری و کاربردی آن در کتابخانه‌ها و مراکز آموزشی و تحقیقاتی)*. تهران: نشر کتابدار.
- ساکي، رضا. (۱۳۹۲). دانش معلمان درباره پژوهش و نیاز آنان به آموزش پژوهش. *فصلنامه پژوهش‌های آموزش و یادگیری (دانشور رفتار)*، ۲۰(۳)، ۱۱۹-۱۳۲.
- ساکي، رضا. (۱۳۸۹). *سواد پژوهشی معلم*. تهران: نشر دانش آفرین.
- شایان، علی؛ دانایی، حبیب‌الله و اندامی، مهرداد. (۱۳۹۶). تأثیر استفاده از رسانه‌های اجتماعی بر عملکرد شغلی کارکنان دانشگاه تربیت مدرس. *پژوهش‌های مدیریت منابع سازمانی*، ۷(۳)، ۱۳۵-۱۵۵.
- شیری، اردشیر؛ دهقانی سلطانی، مهدی؛ نثاری، طاهره و فارسی زاده، حسین. (۱۳۹۵). نقش اعتماد به نوآوری در ارتباط تناسب فرد با شغل و سازمان با رفتار کاری نوآورانه در شرکت‌های دانش‌بنیان (مورد مطالعه: پارک علم و فناوری دانشگاه تهران). *فصلنامه مدیریت توسعه فناوری*، ۳(۴)، ۳-۷۶.
- صراف‌زاده، اصغر. (۱۳۹۰). *فناوری اطلاعات در سازمان (مفاهیم و کاربردها)*. تهران: نشر میر.
- عبادی، رحیم. (۱۳۸۴). *فناوری اطلاعات و آموزش و پرورش*. تهران: نشر موسسه توسعه فناوری آموزشی مدارس هوشمند.
- Al-Zahrani, A. (2015). Toward digital citizenship: Examining factors affecting participation and involvement in the Internet society among higher education students. *International Education Studies*, 8(12), 203.

- Balda, J. B. & Mora, F. (2011). Adapting leadership theory and practice for the networked, millennial generation. *Journal of Leadership Studies*, 5(3),13-24.
- Isman, A. & Gungoren, O. C. (2014). Digital citizenship. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 13(1).
- Lewis, C. (2011). *Lesson Study Step by Step: How Teacher Learning Communities Improve Instruction*. Melbourne: Heinemann.
- Son, J. Y., & Park, J. (2016). Procedural justice to enhance compliance with non-work-related computing (NWRC) rules: Its determinants and interaction with privacy concerns. *International Journal of Information Management*, 36(3), 309-321.
- Wilson, C., Grizzle, A., Tuazon, R., Akyempong, K., & Cheung, C. K. (2013). *Media and information literacy curriculum for teachers*. UNESCO.
- Wong, H. K. & Wong, R. T. (2000). *The First Days of School: How to Be an Effective teacher*. California: Harry & Wong products.

